

Дмитро Боярський
(с. Рокитне
Кременчуцького р-ну
Полтавської обл.)

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК КЛЮЧОВА УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ

Сучасна освіта вимагає від учителя не лише високого рівня професійних знань, а й ефективних управлінських навичок, особливо в контексті організації позашкільної діяльності. Позашкільна робота є важливим елементом освітнього процесу, оскільки сприяє всебічному розвитку особистості учня, формуванню соціальних компетентностей, громадянської активності та творчого потенціалу.

Управлінська майстерність у підготовці майбутніх учителів до організації позашкільної роботи є невід'ємним компонентом професійної підготовки педагога в університеті, адже базується на важливих актуалітетах:

1. *Роль позашкільної роботи у сучасному освітньому процесі.* Позашкільна освіта сприяє розвитку творчих здібностей, соціальної адаптації та формуванню навичок самореалізації учнів. Учитель, як керівник позашкільної діяльності, має вміти організовувати продуктивну взаємодію учасників освітнього процесу, забезпечуючи інтеграцію формальної та неформальної освіти.

2. *Необхідність управлінських компетенцій.* Управління позашкільною діяльністю включає планування, координацію, моніторинг та оцінювання ефективності заходів. Майбутній педагог має володіти навичками:

- Лідерства та командної роботи для ефективної взаємодії з учнями, батьками та громадськістю.
- Проєктного менеджменту, що дозволяє створювати та реалізовувати якісні виховні ініціативи.
- Комунікації та роботи з партнерськими організаціями для залучення ресурсів та підтримки позашкільних програм (Кононець, Бояринова, Іщенко, 2024).

3. *Адаптація до викликів сучасної освіти.* В умовах швидких соціальних змін учителі повинні бути готовими до інтеграції новітніх підходів у позашкільну діяльність, зокрема:

- Використання цифрових технологій (онлайн-проєкти, віртуальні гуртки, дистанційні заходи).
- Впровадження інклюзивних практик для забезпечення рівного доступу всіх учнів до позашкільних активностей.
- Організація неформальної освіти (волонтерські ініціативи, соціальні проєкти, STEAM-лабораторії).

4. *Формування конкурентоспроможного педагога.* Майбутній учитель з розвиненими управлінськими навичками буде конкурентоспроможним на ринку праці, оскільки зможе:

- виступати організатором позашкільних заходів у школі та громаді;
- виконувати роль менеджера освітніх проєктів;

о реалізовувати інноваційні виховні програми, які відповідають сучасним освітнім тенденціям.

Слід відмітити, що проєктний підхід, котрий виступає ефективним методом організації позашкільної діяльності та сприяє розвитку в учнів навичок критичного мислення, креативності, комунікації та командної роботи, є важливим підходом до формування управлінської майстерності майбутніх учителів під час організації позашкільної роботи (Боярський, 2025; Кононець, 2014). Доцільним є орієнтація на низку принципів, які характеризують проєктний підхід:

1. *Принцип практико-орієнтованості.* Цей принцип передбачає орієнтацію на практичний результат. Проєктна діяльність вчителів у позашкільній роботі передбачає створення конкретного освітнього продукту (наприклад, виставки, презентації, дослідження, соціальної ініціативи), що має цінність для учасників (учнів, батьків, педагогів, стейкхолдерів).

2. *Принцип міжпредметності.* Цей принцип має забезпечити під час організації позашкільної роботи в школі створення та реалізацію освітніх проєктів, які формуватимуть в учнів знання та навички з різних навчальних дисциплін, сприяючи їхньому інтегрованому практичному застосуванню.

3. *Принцип командної роботи.* Цей принцип до організації позашкільної роботи активізує роботу учнів в групах, навчає співпраці, розподілу ролей, вирішення конфліктів і спільного досягнення мети під час роботи над проєктами.

4. *Принцип активного використання ІКТ.* Цей принцип акцентує увагу на тому, що інформаційно-комунікаційні технології є важливим інструментом для досліджень, проєктної діяльності, створення контенту та презентації результатів (Боярський, 2025).

Таким чином, розвиток управлінської майстерності майбутніх учителів є ключовою умовою ефективної організації позашкільної роботи. Застосування у цьому процесі проєктного підходу дозволяє створювати якісне виховне середовище, адаптувати освітній процес до сучасних вимог і сприяти всебічному розвитку учнів. У зв'язку з цим підготовка педагогів має включати формування управлінських, лідерських, комунікаційних та проєктних навичок, що забезпечить їхню успішну діяльність у позашкільній сфері.

Список використаних джерел

1. Боярський Д. Е. Проєктний підхід до організації позашкільної роботи з учнями. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Полтава, 20–21 лютого 2025 року). Полтава : ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2025. С. 204-206.
2. Кононець Н. В. Технологія освітнього проєкту як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання. *Витоки пед. майстерності: зб. наук. праць*. Вип. 14. Полтава, 2014. С. 136–144.
3. Кононець Н., Бояринова І., Іщенко І. Концептуальна модель формування готовності майбутніх освітніх менеджерів до організаційно-управлінської діяльності в умовах цифровізації. *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. Вип. 34. С. 111–119.